

«БЕКІТЕМІН»

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігінің Спорт және дене шынықтыру істері комитеті төрағасы

« _____ » _____ 202_ ж.

Е. Мырзабосынов

«КЕЛІСЕМІН»

Қазақстан Республикасының спорттық балық аулау федерациясының Президенті

« _____ » _____ 202_ ж.

Р. Ботабеков

**Тұқы балығын спорттық аулаудан
Қазақстан Республикасы чемпионаты
ЕРЕЖЕСІ**

1. Спорттық жарыстың атауы

- 1) Атауы: Тұқы балығын спорттық аулаудан Қазақстан Республикасы чемпионаты.

2. Мақсатары және міндеттері

- 2) Осы спорт түрінен озық спортшыларды анықтап, Халықаралық жарысқа қатысатын ҚР құрамасын жасақтау.
- 3) ҚР әр аймағының спортшыларымен тәжірибе алмасу.
- 4) Қазақстан Республикасында балық аулау спорты мен салауатты өмір салтын насихаттау.
- 5) Халықты табиғатты сақтау рухында және су ресурстарын қорғау, браконьерліктің барлық көріністеріне төзбеуге тәрбиелеу.

3. Өткізілетін уақыты және орны

- 6) Жарыстың өткізілетін орны мен уақыты: 14 - 22 маусым 2024 жыл Туркестан обл. Шардара су қоймасы. Жарыс бағдарламасы №3 қосымшада көрсетілген.

4. Спорттық жарысты өткізу жүйесі

4.1 Жарыстарды өткізу ережелері

4.1.1 Негізгі ереже

- 7) FIPSeD ережесі бойынша және осы Ереже негізінде өткізіледі. Дау туындаған жағдайда осы ереже басымдыққа ие болады.
- 8) Жарыстар әрқайсысы 72 сағаттан тұратын екі кезеңде, екі күндік үзіліспен өткізіледі. Жарыс үлкен және кіші өзендерде, каналдарда немесе су қоймаларында өткізіледі; су бетінің толық ені балық аулау үшін қолжетімді болуы керек. Тереңдіктің ең аз орташа мәні 1,50 метр болуы тиіс. Спортшыларды қарама-қарсы жағалауларға орналастырмай өзенде жарыстар өткізу кезінде су қоймасының ені кемінде 100 метр болуы керек; басқа су қоймаларында (ағыссыз) ең аз ені спортшыларды қарама-қарсы жағалауларға орналастырмай, кемінде 100 метр болуы керек; спортшыларды қарама-қарсы жағалауларға орналастыру кезінде су қоймасының ені кемінде 300 метр болуы керек. Су қоймасында 3-тен 5 келіге дейінгі тұқының дара түрлері жеткілікті болуы тиіс.
- 9) Жарыстар өткізілетін су қоймаларында, өзендер мен каналдарда жарқын ленталармен белгіленген балық аулау секторларының таңбасы болуға тиіс.
- 10) Жабық су қоймаларында балық аулау секторларын нөмірлеу солдан оңға қарай жүргізіледі. Өзендерде немесе каналдарда балық аулау секторларын нөмірлеу ағынның төменгі бөлігінен жүргізіледі.
- 11) Жарыстарды өткізу үшін су қоймаларын, өзендер мен каналдарды дайындауды «Қазақстан Республикасының Спорттық балық аулау федерациясы» ҚБ уәкілетті техникалық комиссиясы немесе оның құрылымдық бөлімшесі жүзеге асырады.
- 12) Су қоймасындағы барлық жаттығулар жарыс басталғанға дейін 14 күн бұрын аяқталады.
- 13) Жарысқа қатысуға өтінім арнайы бекітілген нысан бойынша беріледі (№1 қосымша).
- 14) Жарысқа қатысу өтінімі жарыс басталғанға дейін 5 күннен кешіктірілмей беріледі.

15) Жарыс бір аумақта, бір кезеңде 72 сағатқа созылады.

16) Төрешілер алқасы күтпеген жағдайлар орын алса (мысалы, найзағай, жаппай тәртіпсіздіктер, табиғи апаттар және т.б.), турнирдің ұзақтығы кемінде 48 сағат болған жағдайда жарыс өтті деп есептейді.

4.1.2 Балық аулау секторлары мен аумағы

17) Жарыстарды өткізу үшін жұптар секторлары арасындағы, бір сектордың шетінен екінші сектордың шетіне дейінгі дистанция 20-дан 60 метрге дейін белгіленеді. Бұл дистанция техникалық комиссияның шешімімен азайтылуы мүмкін. Спортшыларды орналастыруға арналған сектордың өлшемі 20 x 12 метр, оның бүкіл ауданы спортшылардың пайдалануына арналған және қанық емес түсті (қою жасыл, хаки немесе камуфляж түсті) шатырлар, жаппалар, қолшатырлар орнатуға мүмкіндік береді. Сектор қоршауының бүйір қазықтары бір-бірінен 20 метр қашықтықта, қауіпсіздік дәлізінің шегінде, жағалау топырағында жақсы бекітілген және балық аулау аумағын белгілейді. Сектордың артында ұйымдастырушылардың, төрешілердің, қосалқы құрамдардың, баспасөздің және барлық командалардың жаттықтырушыларының өтуіне арналған дәліз бөлінеді. Бұл дәліз көрермендердің кіруі үшін жабық.

18) Балық аулау секторында балық аулау үшін қармақ саптарының, шатырлардың және басқа да қосалқы жабдықтардың орналасуын жарысқа қатысатын әрбір команда өз бетінше анықтайды.

19) Балық аулау аумағының ені 20 м және балық аулау секторының еніне сәйкес келеді. Су арқылы балық аулау аумағының шекаралары жарқын ленталармен белгіленген балық аулау секторының сол және оң жақ шекараларының ойдан шығарылған сызықтарының жалғасы арқылы анықталады.

20) Жағалау сызығының қатты қисаюы кезінде балық аулау секторын анықтайтын және балық аулау аумағының шекараларын көрсететін қосымша ленталар орнатылады.

21) Жарыс кезінде балық аулау секторына кіру төрешілер мен команданың жаттықтырушысына рұқсат етіледі.

4.1.3 Капитандар жиналысы және жеребе

22) Команда капитандарының жиналысы негізгі жеребе алдында өткізіледі. Капитандар жиналысында Бас төреші:

а) Командаларды түгендейді;

б) Командаларды әліпбилік ретпен жеребелеуді және оларға негізгі жеребе тәртібін айқындайтын нөмірлер беруді жүргізеді;

в) Балық аулау секторлары мен аумақтарын орналастыру ерекшеліктері бойынша ақпараттық консультация өткізеді;

г) Басқа мәселелер бойынша ақпараттық консультация өткізеді;

23) Егер дәлелді себептермен команда капитаны капитандар жиналысына қатыса алмаса, оның орнына команданың екінші спортшысы қатысады.

24) Жеребе жарыстың бас төрешісінің бақылауымен, капитандардың немесе командалардың екінші спортшыларының қатысуымен жарыс басталғанға дейін 120 минуттан кешіктірілмей өткізіледі. Жеребе тастау кезінде әр команда өзінің балық аулау секторының нөміріне сәйкес нөмір алады.

25) Жеребе тастау ережелерін жарыстың бас төрешісі анықтайды.

4.1.4 Спортшыларды жарысқа дайындау

26) Спортшылардың әр жұбына дайындыққа 120 минут беріледі. Жарыс орнына келген сәттен бастап, төс нөмірлерімен жабдықталған балықшылар өздерінің құралдары мен жабдықтарын, сондай-ақ дайындалған немесе дайындалмаған жемді өздеріне жеребе бойынша тағайындалған секторларда міндетті түрде орналастыруы керек, бірақ олардың осы секторларда болуға құқығы жоқ (бұл жабдықты тасымалдауға көмектесетін адамдарға да қатысты). Қармақжем, кез-келген жабдықтар мен керек-жарақтар балықшыларға қоректендіруді бастауға мүмкіндік беретін сигнал бергенге дейін берілуі мүмкін. Осы сигналдан кейін жарыс кезінде тек бір рет қана жаттықтырушы арқылы спортшыларға қармақжемді, жемтікті, кез-келген жабдықтар мен керек-жарақтарды беруге рұқсат етіледі. Қосымша жабдықты, жемтікті және қармақжемді беру турнирдің ортасында және барлық командалар үшін бір уақытта жүзеге асырылады. Осы жеткізу кезеңінің күні, сағаты және ұзақтығы жаттықтырушылардың бірінші жиналысында белгіленеді.

27) Спортшылар жарыс орнына өз көліктерімен жетуге құқылы. Жабдықты балық аулау секторына жеткізуге тек қосалқы спортшы мен жаттықтырушы көмектесе алады.

4.2 Спортшылар мен жаттықтырушылардың құқықтары мен міндеттері

28) Жарысқа қатысушылар Жарыс ережелерін, осы Ережені, ҚР СБФ мүшесінің Этикалық кодексін білуі және оларды мүлтіксіз сақтауы тиіс.

29) Қатысушылар міндетті:

- а) осы Ережеге сәйкес дайындалған және тиісті балық аулау жабдықтарының болуына;
- б) төрешілер командаларын уақтылы және қарсыласпай орындауға, барлық мәселелерді өз командасының жаттықтырушысы немесе капитаны арқылы шешуге;
- в) өз командасының бірыңғай спорттық киімін киюге (мүмкіндігінше);
- г) жарысты ұйымдастырушылар ұсынған старттық нөмірді төрешілерге және жарыстың басқа да қатысушыларына айқын көрінетіндей етіп киімге бекітуге;
- д) өз секторында спортшылар тыныш және артық шу шығармай қозғалуы керек. Балық аулау бойынша барлық іс-әрекеттер (лақтыру, жабдықты орау, қоректендіру және тартып алу) тек өз секторының шегінде ғана жүзеге асырылуы тиіс.

30) Команда жаттықтырушысы болмаған кезде оның міндеттерін команда капитаны орындайды.

31) Спортшыларға ешкімнен көмек алуға рұқсат етілмейді; тек жаттықтырушы өз командасының спортшылар секторына кіруге құқылы, бұл ретте ол спортшыларға тек ауызша нұсқау бере алады. Жаттықтырушыға өз командасының мүшесі болып табылмайтын жұптың секторына кіруге рұқсат етілмейді.

32) Жаттықтырушы күндізгі уақытта өз командасының балық аулау секторында болуға құқылы. Жаттықтырушы түнгі уақытта өз спортшыларының секторына тек төрешімен бірге кіре алады.

33) Жарыс барысында команданың жаттықтырушысы бас төрешіге берген өтінім бойынша бастапқы өтінімде көрсетілген спортшыны қосалқы спортшымен ауыстыру жүргізілуі мүмкін. Бұл ауыстыру ақырғы болып саналады.

34) Жаттықтырушыда жарысты ұйымдастырушылар ұсынатын «Жаттықтырушы» деген төсбелгі, ал қосалқы спортшыда «Резерв» деген төсбелгі болуы тиіс.

35) Жергілікті немесе республикалық заңнамаға сәйкес балық аулауға тыйым салынған түрдегі немесе мөлшердегі балықты аулаған спортшы оны дереу су қоймасына қайта жіберуге міндетті.

36) Спортшылар балықты (оларға) салмас бұрын тұқы төсенішін және тұқы қаптарын ылғалдандыруға міндетті;

37) Спортшыларға ұялы радиобайланысты (құлаққап, телефон, рация) пайдалануға рұқсат етіледі.

38) Спортшылар қармақтардың кез-келген санын дайындауға құқылы, бірақ бір уақытта әр жұп төртеуден артық ұстай алмайды. Қосалқы қармақтар балық аулау процесінде тұрған қармақ саптардың тұғырларынан тыс тігінен орналастырылуы тиіс. Маркерлік қармақ саптар бөлек орналастырылуы керек және балық аулау жүзеге асырылатын қармақ саптың род-подесінде орналаспауы тиіс. Электр бұрғысының көмегімен жемді дайындауға және араластыруға рұқсат етіледі.

39) Торлы дорбаны тек спортшылардың өздері қолдана алады. Дөңгелек пішінді торлы дорбаның диаметрі кем дегенде 70 см болуы керек. Үшбұрышты пішінді торлы дорбаның алдыңғы жағы кем дегенде 70 см болуы керек.

40) Командалар өздерінен кейін секторды ретке келтіруге, жарыс аяқталғаннан кейін барлық қоқыстарды жинауға және оны осы мақсатқа арналған жерге шығаруға міндетті;

41) Старт сигналына дейін спортшыларға рұқсат етіледі:

- а) Балық аулау секторында шатырлар мен басқа да қосалқы жабдықтарды орнатуға;
- б) Балық аулауға арналған жабдықты дайындауға;
- в) Өз секторының балық аулау аумағында бедер түбін маркерлік қармақ саппен қарап шығуға;
- г) Ережелерге қайшы келмейтін басқа әрекеттерді орындауға;

Жарыс кезінде рұқсат етіледі

42) Балық аулау үшін ұзындығы 4 метрден аспайтын, инерциясыз шарғылармен жабдықталған төрт қармақ сапты пайдалануға. Қармақ саптағы шарғы міндетті түрде тежегішке ие болуы керек. Әр жабдықта тек бір қармақты пайдалануға рұқсат етіледі. Түкті жабдық міндетті болып табылады. Жабдықты лақтыру кезінде лақтыру бағытына қатысты батырғы бүйірлік тербелістермен сипатталмауы керек. Батырғы тербелістері тек сектор-су және су-сектор бағытында болуы тиіс.

43) Жабдықталған қосалқы қармақ саптардың шектеусіз санын пайдалануға;

44) Қармақ бауда "артқы" батырғыларды пайдалануға. Кем дегенде 50 грамм батырғысы бар түптік жабдықта ғана балық аулауға рұқсат етіледі. Үзілген жағдайда жабдық балықтың одан кедергісіз босатылуына мүмкіндік беруі керек. Сонымен қатар, лақтыру кезінде қармақ баудың үзілуіне жол бермеу үшін жабдықтың ұшында шок-лидер болуы тиіс.

45) Диаметрі 40 мм аспауы тиіс өсімдік және жануар тектес қармақжемді, астықты, бойл, пелетсті және олардың жасанды имитациясын қолдануға. Қолдануға рұқсат етіледі: ұн, жаңа піскен немесе мұздатылған паста; табиғи немесе жасанды дәндер, бойлдар мен пелетс. Осы аталған өнімдерден жасалған кез-келген жем диаметрі 70 мм шардан аспауы керек. Балшық, бентонит, сондай-ақ паста ілінген жүк-астауға тыйым салынады. Балық аулаудың 72 сағаты ішінде қоректендіруге және қармақжемге арналған қатты жемдер бір жұп спортшыға 200 кг-ға дейін шектеледі. Су қоймасының ерекшеліктеріне байланысты бұл мөлшерді азайтуға болады.

46) Ұнтақтаудың әр түрлі дәрежесіндегі сусымалы жемді, оның ішінде кептірілген және ұнтақталған түрдегі жануарлардан алынатын компоненттерді қолдануға.

47) Ерігіш материалдан жасалған қаптарды, ерігіш материалдан жасалған қармақ бауды пайдалануға.

48) Балық аулау кезінде балық аулау аумағының толық кеңістігін пайдалануға;

49) «Өрмелейтін маймыл» сияқты қабу сигнализаторларын, сондай-ақ дыбыстық және электронды сигнализаторларды қолдануға рұқсат етіледі.

50) Жарқыраған маркерлерді қолдана отырып, ұзындығы 4 метрден аспайтын екі маркерлік қармақ сапты пайдалануға;

51) Балық аулау секторы жарық немесе жарық емес маркерлермен белгіленуі мүмкін. Олар спортшылар секторының шекарасының бүйір осьтері бойынша анықталған балық аулау аумағының шегінде орналасуы тиіс. Маркерлер жарыс бойы суда бола алады және оны аяқтағаннан кейін алып тастау керек.

52) Тек тұқы (кәдімгі, жылтыр, тақыр) және амур (ақ) есепке алынады. Салмағы 1500 граммға тең немесе одан асатын ұсталынған балық есептеледі. Балықты аулау тек лақтыру жүзеге асырылған батырғы балық аулау кезінде жабдықта қалған жағдайда ғана есептеледі.

53) Екі рет тартып алу кезінде бір немесе екі спортшының суға кіруіне «тізеге дейін» тереңдікте (етіктің биіктігіне дейін) және тек балықты іліп алу үшін немесе оны тұқы қапшығына салу үшін және тек қана аяқ киімде рұқсат етіледі.

54) Балықты сақтау үшін суға тереңірек кіріп, тұқы қаптарын орнатуға;

55) Шатырлардың ішінде жарықтандыруды қолдануға, маңдай шамымен орташа жарықтандыру балықты тартып алу кезінде рұқсат етіледі.

56) Қатысушыларда кемінде 5 дана тұқы қаптары және балықтар үшін толық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін балыққа арналған арнайы төсеніш болуы тиіс. Ауланған балық тұқы қаптарында сақталады (бір қапта бір балықтан артық емес). Қаптар максималды ұзындыққа суға батырылуы керек, ішінде балықтан басқа заттар болмауы қажет. Бүкіл чемпионат кезінде ауланған балықты сақтаудың басқа тәсілдеріне жол берілмейді. Спортшыларда өздерінің тұқы қаптары жеткілікті мөлшерде болуы керек. Есепке алынатын ең төменгі мөлшерге жетпеген ауланған балықты, сондай-ақ зақымдалған балықты өлшеу бригадасы алып кетеді, ал кінәлі «жұп» сары карточканы алады. Барлық қаптар толтырылған жағдайда, төрешілерден қаптарды босату үшін балықты өлшеуді сұрау керек. Егер ауланған және өлшенген балықтың салмағы 1400-ден 1499 граммға дейін болса (100 граммға рұқсат), ол есепке алынбайды, бұл ретте спортшыларға ешқандай санкция берілмейді. Егер балықтың салмағы 1399 г немесе одан аз болса, ол есепке алынбайды, ал спортшылар сары карточка алады;

57) Балық аулаудың орнына жемді жеткізу:

– қолмен;

– қол «рогаткасымен» (қоректендіру үшін);

- ұзын тұтқалы шөмішпен (бір сапты немесе екі сапты);
- кобра-түтіктерімен (бір сапты немесе екі сапты);
- қуаты резеңке сабанның сипаттамаларына және оның созылу күшіне байланысты сабанды қолмен созу арқылы әрекет ететін үштағандағы катапульталармен;
- ұзындығы мен ішкі диаметріне шектеусіз «ракета» астауымен жабдықталған ұзындығы 4 метрден аспайтын жемтік қармақ саппен.

- сақпанмен жабдықталған ұзындығы 4 метрден аспайтын жемтік қармақ саппен;

58) Балықты аулау, егер ол байқаусыз аузынан ілінбесе де есептеледі.

59) Бір спортшы іліп алған, бірақ тартып алу процесінде өз секторының шегінен көрші секторға шыққан балық есепке алынады.

60) Тікелей көрші сектордағы спортшының жабдығына ілінген балық есепке алынады.

61) Егер екі спортшы әрқайсысы балықты (2 балық) іліп алса және олардың жабдықтары бір-бірімен байланып қалса (қиылысса), екі балық та есепке алынады.

62) Егер соңғы сигналға дейін спортшылардың біреуі балықты іліп алса, онда оны торлы дорбаға түсіру үшін оған сигналдан кейін тағы 15 минут беріледі.

4.3 Тыйымдар

63) Старт сигналына дейін спортшыларға тыйым салынады:

а) Балық аулаушыларға секторға кіруге мүмкіндік беретін сигналға дейін кез-келген жабдықтар мен керек-жарақтарды дайындауға тыйым салынады. Дайындық кезінде және бүкіл жарыс барысында спортшылар медициналық және жаттықтырушыдан ауызша көмектен басқа ешқандай көмек алуға құқылы емес.

б) Жемді суға лақтыруға;

в) Балық аулауға арналған жабдықтарды суға лақтыруға;

г) Суға кіруге.

Жарыс кезінде тыйым салынады:

64) Батырғымен бірге жабдықтарды бүйір жақтан лақтыруға;

65) Қармақ саптың шарғыларында инерциясыз шарғылардан басқа өзге де типтегі шарғыларды пайдалануға;

66) Балық аулау үшін төрт қармақ саптан артық пайдалануға;

67) Балық аулау үшін ұзындығы 4 метрден асатын қармақ сапты пайдалануға;

68) Жануарлар жемі мен қармақжемдерін тірі және өлі түрде, балық уылдырығын, жасанды жемді қолдануға;

69) Балық аулау процесінде қайықтарды, радио басқарылатын кішкентай кемелерді, эхолоттарды қолдануға;

70) Сығылған ауамен, газбен немесе электрмен қозғалатын балық аулаудың орнына жемді жеткізу үшін кез келген балық аулау құралдарын пайдалануға. Төрешілер алқасының арнайы рұқсаты бойынша жағдайларды қоспағанда, жаттығулар мен жарыстар кезінде ұшқышсыз ұшатын аппараттарды (дрондарды) пайдалануға тыйым салынады.

71) Тірі немесе өлі жануарлар жемі мен жемтігін, балық уылдырығын, сондай-ақ металл жемді пайдалануға.

72) Балық аулау жүргізілетін суға тасталған жабдық міндетті түрде сектордың бүйір осьтерімен белгіленген балық аулау аумағының шегінде орналасуы тиіс. Осы аумақтан тыс жерде қоректендіруге тыйым салынады. Балық аулау кезінде жиналған жабдықтар сектордың сыртынан тек қармақ саптың көмегімен және басқа құралдарды пайдаланбай оралуы керек.

73) Қосалқы және маркерлік қармақ саптарды балық аулауға тартылған қармақ саптар орналастырылған тұғырларға орналастыруға тыйым салынады;

74) Түнде суды балықты тартып алу мен оны сақтау үшін суға орналастыру жағдайларын қоспағанда, шамдармен және басқа да жарықтандыру құрылғыларымен жарықтандыруға. Түнгі уақытта «жарқылдарды» және басқа да осындай жарық құрылғыларын пайдалануға тыйым салынады.

75) Қармақ саптардан басқа құрылғыларды қолдана отырып, жабдықты балық аулау орнына жеткізуге;

76) Қалтқы жабдықты, фидерді, свингтипті, квивер-типті, серіппелі астауларды, әдістік астауларды пайдалануға;

77) Батырғыларға қандай да бір жемді жабыстыруға;

- 78) Қауіпсіз орнатудан басқа кез келген басқа орнату түрлерін пайдалануға;
79) Түкті орнатудан басқа қармақжемді бекітудің басқа түрлерін пайдалануға;
80) Қармақ сапқа бірнеше қармақты қолдануға;
81) Дара қармақтардан басқа қармақтардың өзге де түрлерін пайдалануға;
82) Жемді балық аулау орнына 20-00-ден 7-00 сағатқа дейін қолмен немесе:
– ұзын тұтқалы шөмішпен (бір сапты немесе екі сапты) жеткізуге;
– сабанды қолмен созу арқылы әрекет ететін ұштағандағы катапультамен жеткізуге;
– «ракета» астауымен жабдықталған жемтік қармақ саппен жеткізуге;
– сақпанмен жабдықталған жемтік қармақ саппен жеткізуге;
83) Ауланған балыққа әдейі зақым келтіру немесе ауланған балықтың өліміне әкеліп соқтырған әдейі әрекетсіздік.
84) Балықты әдейі ырғақпен алуға;
85) Жабдықтар мен жемдерді балық аулау аумағынан тыс жерге лақтыруға;
86) Балық аулау кезінде балық аулау секторының шекарасынан шығуға немесе суға тізеден жоғары тереңдікке кіруге;
87) Капитандар жиналысында жария етілген жағдайларды қоспағанда, жарыстар өткізілетін барлық уақыт ішінде спортшыларға балық аулау секторынан тыс шығуға;
88) Ұйымдастыру комитетінің көлігін қоспағанда, түнгі уақытта автомобильдердің қозғалысына тыйым салынады.
89) Жарыс аяқталғаннан кейін су қоймасына жемнің қалдықтарын тастауға тыйым салынады.

4.4 Өлшеу

- 90) Балық кездейсоқ аузынан ұсталмай, ырғақпен алынса да, есепке алынады.
91) Өлшеу бригадасы келмегенше дейін спортшылар тұқы қаптарын судан алып шықпауы тиіс. Балық судан шығарылады және тұқы төсенішінде спортшылар "жұбының" бірімен өлшеуге арналған сөмкеге ауыстырылады.
92) Балыққа немқұрайлы қарау нәтижесінен келтірілген зақымдану іздерімен өлшеуге ұсынылған балықтар есепке алынбайды және айыппұл санкцияларын қолдану үшін негіз болып табылады.
93) Өлшеу сәйкестік сертификаты берілген сыналған таразылардың көмегімен жүргізілуі керек. Олар жерге орнатылған ұштағанға бекітіледі. Таразы бөлігінің шамасы 50 граммнан аспауы тиіс.
94) Төрешілердің өлшеу бригадасының бір мүшесі өлшеу үшін жауапты болады. Бригаданың басқа мүшесі салмақты хаттамаға жазады. Әр балықты өлшеу үшін ұйымдастырушылар ұсынған торлы қап міндетті түрде қолданылуы керек. Әр өлшеу алдында ол ылғалдандырылады және дәлдігі тексеріледі.
95) Өлшеу кезінде спортшы процесті бақылау және әр дананың салмағын белгілейтін хаттамаға қол қою үшін қасында болуы керек. Ауланған балықтың салмағына наразылық өлшеу аяқталғаннан кейін, оны су қоймасына қайтарғаннан кейін және хаттамаға қол қойылғаннан кейін қабылданбайды.
96) Өлшеу нәтижелері көрсетілген жазбалар төрешілерге де, спортшылардың өздеріне де анық және түсінікті болуы керек. Балықтарын өлшейтін спортшылардан, төрешілер мен бас төрешілерден басқа ешкімнің (даулы жағдайлар туындаған жағдайда) өлшеу барысына төрешілерден, осы жұптың спортшыларынан, олардың жаттықтырушысынан басқа сөзбен де, өзге де жолмен араласуға құқығы жоқ.
97) Өлшенгеннен кейін балық міндетті түрде төрешілердің бақылауымен суға жіберіледі (балықты өлшегеннен кейін оны сақтау үшін қайтадан қапқа салуға тыйым салынады). Балық сақтық шараларын сақтай отырып, суға жіберіледі.
98) Жергілікті команда спортшыларының ауланған балықтарын күндіз-түні өлшеу басқа команда мүшесінің қатысуымен жүргізілуі тиіс.

4.5 Жарыс қатысушыларына қолданылатын санкциялар

- 99) Жарыстың келесі ережелерін бұзғаны үшін қатысушыға ауызша ескерту жасалады:
а) балық аулау секторында шулау;
б) көрші сектор спортшысының жабдықтарын шатастыруға әкеліп соқтырған көрші секторға жемді лақтыру

в) балық аулау аумағында шомылу
г) 63); 66); 69); 71); 76); 79); 80); 82); 83); 84); 88) тармақшалардан басқа, **4.3-тармақта** көрсетілген ережелерді бұзу.

Қайта ескертпе жасалған жағдайда хаттамаға енгізе отырып, **ескерту** беріледі.

100) Ескерту (сары карточка) келесі **бұзушылықтар** үшін беріледі:

а) 4.3-тармақтың 63); 66); 69); 71); 76); 79); 80); 82); 83); 84); 88) тармақшаларында көрсетілген ережелерді бұзғаны үшін.

б) төрешілердің жұмысына араласу және олардың талаптарын орындамау үшін;

в) сырттан көмек алу үшін

г) ҚР СБФ этикалық кодексін бұзғаны үшін.

4.6 Дисквалификация

101) Команданы жарыстан шығару (қызыл карточка) жүзеге асырылады:

а) қайта ескертуден кейін (2 сары карточка);

б) жарыс қорытындыларын бұрмалағаны немесе басқа уақытта немесе басқа жерде ауланған балықты өлшеуге ұсынғаны үшін;

в) барлық командалар үшін белгіленген уақыттан тыс жемтік пен қармақ сапты қабылдауда ұсталған не осы жарыстар үшін белгіленгеннен көп мөлшерде жемтікті немесе қармақ сапты жасырумен бақылаудан кейін ұсталған жұп мүшелері «қызыл карточкамен» жазаланады және плюс бір чемпионатта соңғы орынға ие болады.

г) жарыстың басталуына кешігіп, ресми жабылуына дейін ерте кетіп қалғаны үшін.

102) Жарыстан шығарылған команда +1 чемпионатына қатысушы командалардың санына тең орын алады, ал қалған командалар оларды өзгеріссіз сақтайды. Санкциялар салынған командаға бұл туралы жаттықтырушы немесе капитан арқылы дереу хабарлау керек.

103) Дисквалификация өтінім берген, бірақ себепсіз жарысқа келмеген команда мен спортшыларға беріледі. Команданы дисквалификациялау оның өкілінің немесе жаттықтырушының спортқа қатысты емес әрекеті үшін және оның ҚР СБФ Кодексін бұзғаны үшін жүзеге асырылады. Командалардың, спортшылардың және жаттықтырушылардың дисквалификациясы кем дегенде бір жыл сақталады.

104) Дисквалификация туралы шешімді жарысқа қызмет көрсететін төрешілер алқасының мүшелері ашық дауыс беру арқылы қабылдайды. Бұл ретте жарыстың бас төрешісінің екі рет дауыс беру құқығы бар.

105) ҚР СБФ төрешілер алқасы жарыс орнында да, одан кейін де әрекеттегі және қосалқы спортшыларға да, жаттықтырушыларға да орынсыз мінез-құлқы үшін және ережеде көзделген санкциялар тізбесінен тыс санкциялар қолдануға құқылы.

5. Қатысушы ұйымдар

106) Жарысты: ҚР МСМ Спорт және дене шынықтыру істері комитеті, «Қазақстан Республикасының спорттық балық аулау федерациясы» ҚБ (бұдан әрі - ҚР СБФ) және өңірлік Дене шынықтыру және спорт басқармалары (бұдан әрі - ДШЖСБ) өткізеді.

107) Жарысты дайындау мен өткізуді ҚР тұқы бойынша аға жаттықтырушы М.А.Сонның басшылығымен Ұйымдастыру комитеті және Н.Н.Котляровтың басшылығымен ҚР СБФ Бас төрешілер алқасы жүзеге асырады.

108) Жарысты дайындау және өткізу бойынша барлық ақпарат федерацияның ресми сайтында kazfishing.kz орналастырылады.

6. Спортшылардың, жаттықтырушылардың, төрешілердің және басқа да қатысушылардың сандық құрамы

109) Жарысқа: барлық облыстардан үш команда, сонымен қатар өңірлік жарыстарда іріктеуден өткен және СБФ өңірлік федерацияларының немесе филиалдарының директорлары бекіткен Астана, Алматы және Шымкент қалаларынан 2 команда жіберіледі. Жарысқа кемінде екі спортшыдан тұратын толық құрамдағы команда ғана жіберіледі. Жеке есептегі спортшыларға рұқсат етілмейді. Команда құрамы: 2 негізгі спортшы + қосалқы спортшы және жаттықтырушы. Жарысқа қатысатын әрбір облыс жарыстың төрешілер бригадасын қалыптастыру үшін аттестатталған төрешіге өкілеттік беруі тиіс.

110) Командалар құрамын ҚР СБФ облыстық және қалалық филиалдарының директорлары немесе жергілікті федерациялардың басшылары қалыптастырады.

111) Төрешілер бригадасының құрамы: бас төреші, бас төрешінің орынбасары, бас төреші-хатшы, сызықтық төрешілер.

7. Спортшылардың жынысы және туған жылы

112) Жарысқа 18 жастан асқан еркек және әйел спортшылар қатыса алады.

8. Нәтижелерді бағалау жүйесі

113) Орындарды бөлу әр команда аулаған балықтың жалпы салмағы бойынша жүзеге асырылады.

114) Екі команда арасындағы салмақ тең болған жағдайда, есеп кезеңінде ең үлкен балыққа ие командаға артықшылық беріледі.

115) Егер бұл жағдайда да теңдік сақталса, ауланған балықтың ең күшті орташа салмағымен команда басымдыққа ие болады (ауланған балықтың жалпы салмағы ауланған үлгілердің санына бөлінеді).

116) Орындардың қорытынды бөлінуін бас төрешілер алқасы айқындайды, бірақ жария ету уақытын белгілей отырып, өлшеу хаттамасы жарияланғаннан кейін 30 минуттан ерте емес.

117) ҚРЧ-ның барлық екі кезеңінің командалық есептегі жеңімпазы екі кезең үшін алынған орындардың (ұпайдардың) ең аз жиынтығы бойынша айқындалады. Кезеңдердің бірін өткізіп алған жағдайда командаға өткізіп алған кезеңнің жалпы есебінде соңғы орын және плюс 1 ұпай беріледі. Ұпайлар тең болған жағдайда, сәйкесінше: айыппұл санкцияларының саны аз, екі кезең үшін ауланған балық салмағы үлкен, ал олар тең болған жағдайда екінші кезеңде ауланған балықтың салмағы үлкен болатын команда артықшылыққа ие болады.

9. Медициналық-санитарлық қамтамасыз ету

118) Жарысқа қатысушылардың өздерімен бірге медициналық анықтамасы (№ 075) немесе өтінімде спорт диспансері дәрігерінің рұқсаты туралы белгісі болуы қажет. Ұйымдастырушылар жарыстың барлық кезеңінде дәрігердің кезекшілігін ұйымдастыруы керек.

10. Допингке қарсы бақылау

119) FIPSeD C.I.P.S. және WADA-да қолданылатын әлемдік допингке қарсы кодексін сақтайды. FIPSeD немесе ҚР СБФ талабы бойынша Чемпионатта іріктеп допинг-бақылау жүргізілуі мүмкін. Чемпионатты өткізу кезінде допингке қарсы бақылау үшін таңдалған спортшылар белгіленген уақыт кезеңі ішінде жарыстың төрешілер алқасының нұсқауларына байланысты белгіленген орынға тексеруден өту үшін келуге міндетті. Допинг-бақылауға келмеген қатысушы чемпионат уақытына дисквалификациялауға жатады және санкцияларға ұшырайды (ол қатысқан барлық турларда соңғы орын +1). Допингтік сынағаларды тапсырудан қайтадан бас тартқан жағдайда спортшы 3 жыл мерзімге дисквалификацияланады.

11. Төрешілер алқасының сандық құрамы

120) Төрешілер алқасының құрамы: 5 адам.

12. Жарысқа қатысуға өтінімдер беру тәртібі мен мерзімдері

121) Жарыстың ұйымдастыру комитетіне қажетті анықтамаларды алуға және алдын ала өтінімдерді мына телефондар арқылы беруге болады: +777771111321 Сон Максим (тұқы бойынша ҚР аға жаттықтырушысы). Алдын ала өтінімдер **01.06.2024 ж. 18 сағаттан кешіктірілмей** басылған түрде электрондық поштаға: oleg_borgul@mail.ru жіберілуі тиіс. **Көрсетілген мерзімде берілмеген өтінімдер қабылданбайды.** Соңғы өтінімдер жарыстың ұйымдастыру комитетіне тіркеу кезінде ҚР СБФ филиалдарының немесе өңірлік федерациялардың мөрлерімен расталған басылған түрде беріледі. Әрбір қатысушы қол қойған ҚР СБФ мүшесінің Этикалық кодексінің бланкісі команданың өтініміне қоса берілуі тиіс (шаблондар № 1 және 2 қосымшаларда көрсетілген).

13. Қатысушылар мен төрешілерді қабылдау шарттары

122) Жарысқа қатысушылардың өздерімен бірге жеке басын куәландыратын құжаттары, медициналық анықтамасы немесе өтінімде дәрігердің рұқсаты туралы белгісі болуы қажет.

123) Спортшылардың жарыс өтетін жерге дейін жол жүруге, сондай-ақ жарыстарға қатысуға (тамақтану, тұру және т.б.) байланысты барлық шығындарын оларды іссапарға жіберген ұйымдар немесе спортшылардың өздері көтереді. Жарыста төрешілердің жол сапарына, тамақтануына, тұруына және жұмысына ақы төлеу іссапарға жіберуші ұйымдардың (өңірлердің

ДШЖСБ) есебінен немесе ҚР СБФ мүшелерінің демеушілік көмегінен немесе ерікті жарналарынан қалыптастырылатын жарыс бюджеті есебінен жүргізіледі.

124) Балық аулауға арналған лицензияларды (жолдамаларды) спортшылар дербес төлейді.

125) Медальдарды, дипломдарды және ақпараттық баннерді сатып алуға, сондай-ақ бірінші санаттағы және одан жоғары төрешілердің жұмысына ақы төлеуге арналған шығыстар ДШЖСБ және ҚР СБФ-на жүктеледі.

14. Жарыс чемпиондары мен жүлдегерлерін марапаттау

126) Жарыс аяқталғаннан кейін және барлық қорытындылар шығарылған соң жүлдегер командалар тиісті дәрежедегі медальдармен және дипломдармен марапатталады.

127) Ең үлкен балықты аулаған команданың спортшылары «Big Fish» номинациясындағы жеңісі үшін» ҚР СБФ грамотасымен және медалімен марапатталады.

15. Наразылық беру тәртібі және оларды қарау

128) Орындарды бөлуге қатысты наразылықтарды қоспағанда, наразылықтар жарыстың бас төрешісіне тиісті кезең аяқталғаннан кейін бір сағаттан кешіктірілмейтін мерзімде жіберілуі тиіс. Наразылық бастапқыда ауызша айтылуы мүмкін, бірақ содан кейін бірден жазбаша түрде берілуі керек.

129) Орындарды бөлуге қатысты наразылықтар ресми нәтижелер жарияланғаннан кейін 30 минуттан кешіктірілмей берілуі керек. Чемпионаттың қорытындылары жарияланған афишада олардың жарияланған уақыты көрсетілуі тиіс.

130) Орындарды бөлуге қатысты наразылықтарды қоспағанда, наразылықтар бойынша шешімдерді турдың немесе жарыстың нәтижелері бекітілгенге дейін бас төрешілер алқасы қабылдауы тиіс.

131) Наразылық білдірген команданың капитаны наразылықты қарау кезінде бас төрешілер алқасының отырысына қатысуға міндетті.

132) Наразылық бойынша шешімді бас төрешілер алқасы көпшілік дауыспен ашық дауыс беру арқылы қабылдайды, бұл ретте жарыстың бас төрешісінің екі рет дауыс беру құқығы бар.

133) Бас төрешілер алқасының наразылық туралы шешімі түпкілікті болып табылады.

134) Жарыстың чемпиондары мен жүлдегерлерін марапаттағаннан кейін және жарыстың жабылатындығы туралы хабарландырудан кейін ешқандай наразылық қабылданбайды және жарыстың нәтижелерін өзгерту мүмкін емес.

16. Қатысушылар мен төрешілердің келуі және қайтуы

14.06.2024 ж.

Қатысушылардың және төрешілер алқасының келуі және орналасуы - 06.00 – 24.00 сағ.

22.06.2024 ж.

Жарысқа қатысушылардың қайтуы

- 17.00 - 24.00 сағ.

*Бұл ереже үш қосымшаны қоса алғанда 12 парақтан тұрады және жарысқа шақыру болып табылады.

ӨТІНІМ

« _____ » _____ 20__ ж.

_____ к.

**Тұқы балығын спорттық аулаудан Қазақстан Республикасы чемпионаты
Түркестан обл. Шардара су қоймасы 14 - 22 маусым 2024 жыл**

_____

(жарысқа қатысушы ұйымның атауы)

_____

(команда атауы)

№	ТАӘ	жын ысы	Туған күні	Спорттық біліктілігі	Үй мекенжайы, телефон	Жүзе білуі	Дәрігерді ң рұқсаты
1.							
2.							
3.	қосалқы						
4.	жаттықтыруш						
5.	төреші						

Жарыс кезінде жоғарыда аталған спортшылардың өмірі мен денсаулығы үшін жауапкершілікті өз мойныма аламын

Жаттықтырушы - команда өкілі _____

Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

_____ қолы

Қазақстан Республикасының Спорттық Балық Аулау Федерациясы

СБФ мүшесінің этикалық кодексі

Балықшы-спортшы міндетті:

1) СБФ ережелері мен талаптарын сақтау, спорттық тәртіп пен этиканы сақтау, жарыстың белгіленген ережелеріне бағыну, қарсыластар мен төрешілерге құрметпен қарау. Жарыстарда лайықты жеңіліп, жеңіске жете білу.

2) СБФ қызметін және спорттық балық аулауды жан-жақты насихаттау. Өуесқой балықшыларға үлгі болу. Табиғатпен үйлесімде болу және оның тазалығы мен биоәртүрлілігін сақтау.

3) Мен осы кодексті бұзған жағдайда, мен өзіме қатысты СБФ тәртіптік комиссиясының жарыстарда дисквалификациялауға дейін немесе СБФ мүшелерінен шығарылғанға дейін қабылдаған шараларымен келісемін.

Мен, төменде қол қойған, өзім қол қойған этикалық кодексті орындауға және құрметтеуге және оны бұзбауға міндеттенемін.

Күні: « ___ » _____ 20__ ж. Команда _____

Қолы _____ Қатысушының Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

Қолы _____ Қатысушының Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

Қолы _____ Қатысушының Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

Қолы _____ Қатысушының Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

Қолы _____ Қатысушының Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

Қолы _____ Қатысушының Тегі, Аты, Әкесінің аты _____

Жарыс бағдарламасы

1.	14 маусым 2024 жыл	
1.1.	Қатысушыларды тіркеу	07.00-08.00 сағ.
1.2.	Жарыстың салтанатты ашылуы	08.00 - 08.15
1.3.	Капитандар жиналысы, жеребе	08.30 - 09.30
1.4.	Аумақтарға кіру және жарысқа дайындық	10.00 сағ.
1.5.	1-кезең старты	12.00 сағ.
2.	17 маусым 2024 жыл	
2.1.	Финиш.	12.00 сағ.
2.2.	Төрешілер алқасының отырысы, жарыс	13.00 сағ.
2.3.	Капитандар жиналысы	13.30 сағ.
2.4.	Марапаттау. Жарыстың жабылуы	14.30 сағ.
2.5.	Қатысушылардың қайтуы	17.00 сағ.
3.	18 тамыз 2024 жыл	
3.1.	Шардара қаласына қала бойынша экскурсияға бару және азық-түлік пен балық аулау қорларын	10.00 сағ.
4.	19 маусым 2024 жыл	
4.1.	Қатысушыларды тіркеу	07.00-08.00 сағ.
4.2.	Жарыстың салтанатты ашылуы	08.00 - 08.15 сағ.
4.3.	Капитандар жиналысы, жеребе	08.30 - 09.30 сағ.
4.4.	Аумақтарға кіру және жарысқа дайындық	10.00 сағ.
4.5.	2-кезең старты	12.00 сағ.
5.	22 маусым 2024 жыл	
5.1.	Финиш.	12.00 сағ.
5.2.	Төрешілер алқасының отырысы, жарыс	13.00 сағ.
5.3.	Капитандар жиналысы	13.30 сағ.
5.4.	Марапаттау. Жарыстың жабылуы	14.30 сағ.
5.5.	Қатысушылардың қайтуы	17.00 сағ.

Ұйымдастыру комитеті ауа райы жағдайларын қоса алғанда, күтпеген жағдайларға байланысты бағдарламаны өзгерту құқығын өзіне қалдырады.